

SYL

Opiskelijat paremman huomisen puolesta

Suomen ylioppilaskuntien liiton poliittinen linjapaperi

Sisällys

Sisällys	2
Johdanto	3
Arvot	4
Yhteiskunta	5
Suomalainen hyvinvointivaltio	5
Yhdenvertainen työelämä	6
Ilmastoystävällinen ja kestävä yhteiskunta	9
Yliopisto	12
Suomalainen sivistysyliopisto	12
Koulutuspolku ja koulutuksellinen tasa-arvo	14
Opiskelijakeskeinen oppiminen ja opiskelukyky	20
Korkeakoulujärjestelmä ja tutkinnot	23
Ylioppilas	27
Opiskelijan järkevä toimeentulo	27
Opiskelijaruokailu ja ateriatuki	29
Laadukasta ja kohtuuhintaista opiskelija-asumista	30
Opiskeluterveydenhuolto ja YTHS	32

Johdanto

Suomen ylioppilaskuntien liitto tekee poliittista vaikuttamistyötä opiskelijoiden, suomalaisen yhteiskunnan ja paremman maailman hyväksi. Tämä asiakirja määrittelee SYLin toiminnan suunnan, joka syntyy liiton arvoista. SYLin tavoitteena on olla sivistyksen puolustaja, edelläkävijä, sekä kansainvälisen ja yhdenvertaisen maailman rakentaja. Linjapaperi sitoo liiton hallituksen ja työntekijöiden työtä.

SYLin vaikuttamistyön kannalta olennaisimmat asiat ovat ryhmiteltyinä kolmeen teemaan: *yliopisto*, *yhteiskunta* ja *ylioppilas*. Jokaisen osion aluksi kuvataan, mihin SYLin vaikuttamistyöllä pyritään. Ihannetilän lisäksi linjapaperissa on määritelty konkreettisia edunvalvonnallisia tavoitteita, jotka toteuttamalla päästään lähemmäs tuota ihannetta.

Linjapaperi on voimassa toistaiseksi, ja sitä voidaan muuttaa liittokokouksessa joko hallituksen tai jäsenjärjestöjen esityksestä. Ihannetilän kuvaus on tarkoitettu kestäväksi ja pitkäaikaiseksi tavoitetilaksi. Edunvalvonnalliset tavoitteet puolestaan elävät ajassa, joten niitä päivitetään poliittisen tilanteen niin vaatiessa.

Sen lisäksi, että linjapaperi ohjaa strategisesti ylioppilaskuntien ja SYLin muodostaman ylioppilasliikkeen edunvalvontatyötä, on se myös määritelmä meistä itsestämme. Opiskelijoiden tulee vahvistaa asemaansa tulevaisuuden Suomen rakentajina. Ylioppilasliikkeellä tulee olla jatkuva valmius kehittyä itse, jotta se voi kehittää ympärillä olevaa maailmaa. Ylioppilaskuntien ja SYLin tavoitteena on päästä lähemmäs opiskelijaa ja toimia opiskelijoiden puolesta, jotta opiskelijat voisivat rakentaa parempaa huomista opintojensa aikana ja valmistuttuaan.

Arvot

SYLille tärkeimpiä asioita ovat sivistys, edelläkävijyys, kansainvälisyys, yhdenvertaisuus ja kestävyys. Nämä arvot muodostavat toiminnallemme vankan pohjan, jolle sekä päivittäinen työ ja päätöksenteko että pidemmän aikavälin edunvalvontatyö perustuvat.

SYL on

- intohimoinen **sivistyksen** puolestapuhuja.
 - Sivistys on avarakatseisuutta sekä taitoa kuunnella, luoda, oppia ja ymmärtää. Koulutus ja opiskelijoiden toiminta ovat olennainen osa jatkuvasti elävää sivistyksen ihannetta.
- rohkea **edelläkävijä**.
 - Edelläkävijyys on vanhan haastamista ja uuden luomista. Opiskelijat rakentavat ennakkoluulottomasti parempaa huomista.
- laaja-alaisen **kansainvälisyyden** edistäjä.
 - Akateemisessa yhteisössä ihmiset kohtaavat yli rajojen. Aito kansainvälisyys edellyttää yhteiskunnalta monimuotoisuutta ja syrjimätöntä kulttuurien kohtaamista.
- **yhdenvertaisuuden** puolustaja.
 - Yhdenvertaisuus on vahvan ja hyvinvoivan yhteiskunnan perusta. Kaikilla tulee olla yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään ja vaikuttaa yhteisönsä asioihin kykyjensä mukaan ja taustoistaan riippumatta. SYL on täten feministinen ja antirasistinen järjestö.
- **kestävän** tulevaisuuden rakentaja.
 - Kestävyys on luonteeltaan läpileikkaava arvo organisaatiossamme. Se on luonteeltaan ekologista, sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista. Vaikutamme yhteiskunnassa ja omassa toiminnassamme vahvasti ilmasto- ja biodiversiteettikriisiä, sekä muita ympäristöongelmia vastaan. Sosiaalisella ja kulttuurisella kestävyydellä mahdollistetaan yksilöiden sekä yhteisön inhimillinen, vapaa ja eettinen toiminta nyt ja tulevaisuudessa, sekä kulttuurien säilyminen ja kehittyminen sukupolvelta toiselle. Taloudellisella kestävyydellä varmistetaan niin toimintamme jatkuvuus kuin laajemmin suomalaisen hyvinvointivaltion tulevaisuus.

Yhteiskunta

Suomalainen hyvinvointivaltio

Suomalainen hyvinvointivaltio perustuu laajaan, kaikki kansalaiset kattavaan sosiaalivakuutukseen ja julkisrahoitteisiin hyvinvointipalveluihin, jotka suojaavat ja tukevat kansalaisia elämäntilanteiden muutosten, kuten työttömyyden, perheellistymisen, sairauden tai muun äkillisen muutoksen aikana. Kenenkään hyvinvointi tai toimeentulo ei saa olla riippuvaista hyväntekeväisyydestä eikä siihen saa vaikuttaa yksilön sukupuoli, etninen tausta, kansallisuus, seksuaalinen suuntautuminen, poliittiset mielipiteet, vammaisuus tai muu henkilökohtainen ominaisuus. Hyvinvointivaltion palvelut ja tulonsiirrot tulee rahoittaa ensisijaisesti verotuksella ja yleisillä vakuutusmaksuilla.

Verotusjärjestelmän tulee olla sosiaalisesti oikeudenmukainen, kattava ja tuloeroja tasaava. Korkeakoulutuksesta eniten taloudellisesti hyötyvät osallistuvat hyvinvointivaltion rahoitukseen progressiivisen verotuksen kautta. Verotuksen sekä yritys- ja energiatukien täytyy ohjata sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävään tuotantoon ja kulutukseen. Harmaan talouden ja veronkierron torjuntaan tulee kohdistaa riittävät resurssit ja aggressiivista verosuunnittelua kaitsea lainsäädännöllisin toimin. Suomen on oltava eturintamassa edistämässä globaalia vastuunkantoa ja kehitysyhteistyötä. Suomen kehitysyhteistyörahoitus on nostettava 0,7 %:iin bruttokansantuotteesta. Vähiten kehittyneille maille suunnattavan tuen suuruus on välittömästi nostettava 0,2 %:iin bruttokansantuotteesta. Kehitysyhteistyörahoitukseen ei tule laskea pakolaisuuden kansallisia kustannuksia ja muita kehitysyhteistyön budjettia keinotekoisesti paisuttavia kuluja. Varat tulee suunnata niin, että myös kansalaisjärjestöt voivat hyödyntää niitä. Yhtenä keskeisenä kehityspolitiikan ohjelmien teemana tulee olla koulutus. Suomen tulee toteuttaa YK:n kestäväen kehityksen tavoitteita, joista linjataan Agenda 2030 -päättölauselmassa. Agenda2030:n pitää näkyä läpileikkaavasti myös Suomen valtion budjetissa. Suomen tulee sitoutua ilmastolain tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja huomattaviin päästövähennyksiin.

Yhteiskunnan on oltava kaikesta syrjinnästä vapaa ja edistettävä yhdenvertaisuutta. Rasismia tai epätasa-arvoa ei voida hyväksyä ja niihin tulee puuttua aktiivisesti. Yhdenvertaista yhteiskuntaa rakennetaan tiedostamalla normit ja rakenteet, jotka vaikuttavat ihmisten toimintaan. Ihmisillä on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet toteuttaa itseään riippumatta etnisestä, sosioekonomisesta ja henkilökohtaisesta taustasta, vakaumuksesta, fyysisestä tai psyykkisestä toimintakyvystä sekä sukupuolesta ja seksuaalisesta suuntautumisesta.

Kansainvälisyyttä ja kulttuurien monimuotoisuutta on arvostettava keskeisinä tekijöinä suomalaisessa hyvinvointivaltiossa. Suomella ei ole varaa sulkea rajojaan kansainvälisiltä osaajilta, vaan heidän asettumistaan Suomeen on edistettävä.

Suomen tulee olla aktiivinen Euroopan unionissa. Eurooppalaiset arvot, kuten vapaa liikkuvuus ja oikeusvaltioperiaate, ovat keskeisiä identiteettimme kannalta. Euroopan Unionin tulee kantaa vastuunsa turvapaikanhakijoiden määrän lisääntyessä ja panostaa unionin laajuisen tehokkaan vastaanottojärjestelmän ja kotoutumisen kehittämiseen. Euroopan unionin tulee olla edelläkävijä kansainvälisessä ilmastopolitiikassa. Suomi vaikuttaa aktiivisesti Euroopan unionissa tehtävään sosiaali- ja koulutuspolitiikkaan. Toimivallan näillä aihealueilla tulee ensisijaisesti säilyä jäsenvaltioilla läheisyysperiaatteen mukaisesti. EU-instituutioiden tärkeänä roolina on edistää koulutusta perusoikeutena ja julkisena hyödykkeenä. SYL tekee EU-edunvalvontaa sekä itsenäisesti että yhteistyössä European Students' Unionin ja muiden sidosryhmien kanssa.

Yhdenvertainen työelämä

Opintojen ja työelämän yhdistämisen tulee olla sujuvaa opiskelijan itse näin valitessa. Oikeudenmukainen, laadukas ja tuottava työelämä edellyttää työntekijöiden välisen tasa-arvon ja yhdenvertaisten oikeuksien vahvaa edistämistä esimerkiksi palkkauksen ja työehtojen osalta. Yhteiskuntamme työkultuurin tulee edistää työssä jaksamista, työyhteisötaitoja ja luovuutta sekä kannustaa hyvään johtajuuteen. Osatyökykyisten työpanosta tulee arvostaa työelämää ja yhteiskuntaa hyödyttävänä siinä missä täysipäiväisesti työskentelevien työpanostakin.

Suomessa opiskelevien kansainvälisten opiskelijoiden arjesta tulee tehdä mahdollisimman sujuvaa, kielitaidon kehittämiseen tarjottava riittävästi mahdollisuuksia ja esteitä heidän työllistymiselleen tulee poistaa. Kansainvälisten opiskelijoiden on saatava opintojen yhteydessä suomalaisessa työelämässä tarvittavia verkostoitumis- ja työelämätaitoja sekä mahdollisuudet tutustua suomalaisiin työnantajiin ja työnhakukulttuuriin.

Työeläkejärjestelmän on turvattava työuran jälkeen riittävä toimeentulo ja sen tulee kohdella eri sukupolvia yhdenvertaisesti ja oikeudenmukaisesti. Kestävää järjestelmää ei voida varmistaa vain nuoren sukupolven kustannuksella.

Vaikuttamistavoitteita

- Työntekijöiden järjestäytymistä on tuettava ja siihen tulee kannustaa jo opintojen aikana. Työelämään liittyvistä ehdoista, käytänteistä ja uudistuksista on neuvoteltava ja sovittava työnantajien ja työntekijöiden välillä varmistaen osapuolten yhdenvertainen asema sopijaosapuolina.
- Opintojen aikainen työssäkäynti on otettava huomioon netto-opiskeluaikaa laskettaessa.
- Työuran on katsottava alkavan ensimmäisestä työsuhteesta eikä vasta valmistumisen jälkeen. Työntekijöillä on oltava yhdenvertainen irtisanomissuoja.

- Työehtosopimusten ja työlainsäädännön on huomioitava epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien tarpeet. Myös sellaisissa työsuhteissa, joissa ei ole määritelty minimityötuntimäärää, tulee olla oikeus työttömyysturvaetuuksiin ja palkalliseen sairauslomaan sekä mahdollisuus ottaa tarvittaessa vastaan muuta työtä.
- Apurahoilla työskentelyä helpotetaan. Apurahajaksojen yhteensovitus sosiaali- ja työttömyysturvien kanssa tulee olla nykyistä sujuvampaa.
- Harjoittelutuella olevien opiskelijoiden tulee aina solmia työsopimus yliopistojen harjoittelusopimusten lisäksi.
- Työnhakuprosessien ei kuulu olla kohtuuttoman pitkiä ja vaativia.
- Rekrytoinneissa on yhä painokkaammin hyödynnettävä positiivista erityiskohtelua ja anonyymia rekrytointia hakijoiden yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Työnantaja tulee kannustaa ja tukea kansainvälisten opiskelijoiden sekä vastavalmistuneiden palkkaamisessa.
- Valmiuksia yrityksen perustamiseen tulee edistää yliopistoissa riittävällä koulutustarjonnalla.
- Jatkuvalle oppimiselle on kehitettävä tukimuoto, joka mahdollistaa kaikille yhtäläisen mahdollisuuden osaamisen päivittämiseen taustasta riippumatta.
- Työttömänä tulee saada opiskella rajoituksetta, jos henkilö voi opiskelun ohessa hakea ja on valmis vastaanottamaan työtä.
- Kaikilla kansalaisilla tulee olla oikeus ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan etuuden työssäoloehdon täytettyään. Ansiosidonnaisen työttömyysturvan ja perusturvaetuuksien välillä ei pidä olla korotuskytköstä.
- Ansiosidonnaisen työttömyysturvan edellyttämän työssäoloehdon kertymistä tulee kehittää niin, että se ottaa nykyistä paremmin huomioon työnteon erilaiset muodot ja tavat.
- Osa-aikatyöhön kykeneville tulee olla tarjolla heidän työkykyä vastaavia tehtäviä ja tukea heidän osallistumistaan työelämään.
- Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneille kansainvälisille opiskelijoille tulee automaattisesti tarjota pysyvä oleskelulupa ja Suomen kansalaisuuden saamista tulee helpottaa.
- Oleskeluluvan opiskelun perusteella saaville kansainvälisille opiskelijoille myönnetään automaattisesti vahva tunnistautumismääline julkishallinnon sähköisiin järjestelmiin.

- Oleskelulupakäytäntöjen tulee mahdollistaa joustava siirtyminen opiskelun, työelämän ja yrittäjyyden välillä. Kansainvälisten opiskelijoiden työnteko-oikeutta laajennetaan.
- Kansainvälisten opiskelijoiden kokonaiskustannustaakkaa tulee helpottaa myös oleskelulupaprosessin ja toimeentulovaatimusten osalta
- Kansainvälisille opiskelijoille on tarjottava riittävästi suomen ja ruotsin kielten kursseja, jotka valmistavat peruskielitaidon lisäksi myös työelämään.
- Työnantajien ei tule edellyttää tehtävän yleisen kielitasovaatimuksen ylittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa. Työnantajien tulee tarjota riittävästi mahdollisuuksia kielitaidon kehittämiseen. Riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon hankkimiseen tulee tarjota tukea työssä, mikäli hakijan kielitaito on lähellä vaadittua kielitasovaatimusta. Haettavan tehtävän ja hakuprosessin kielivaatimusten tulee olla yhdenmukaiset.
- Palkattomat harjoittelut tulee kieltää ja harjoitteluista tulee maksaa työn vaativuutta vastaavaa palkkaa.
- Palkallisia harjoitteluja sekä työelämävierailuja on oltava riittävästi, sillä ne ovat opiskelijoille keskeinen keino tutustua työelämään. Tämä on tärkeää etenkin kansainvälisille opiskelijoille suomalaisen työelämään integroitumiseen.
- Korkeakoulujen tulee tarjota riittävät edellytyksen työharjoittelun tekemiseen opintojen aikana.
- Eläkekarttumassa tulee huomioida korkeakoulututkinnon suorittaminen. Eläkejärjestelmän tulee kannustaa osaamisensa kehittämiseen
- Eläkeiän on oltava yleisesti sidoksissa elinajanodotteen kehittymiseen, mutta todellisen eläköitymisiän nostamiseksi ja työurien pidentämiseksi tulee huomioida myös alakohtaista työn henkistä ja fyysistä kuormittavuutta.
- Eläkemaksuja ei tule korottaa.
- Eläkejärjestelmän uudistuksessa on huomioitava epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien tarpeet sekä yleistyvä työelämän pirstaleisuus ja epävarmuus.
- Eläkejärjestelmäuudistuksessa tulee tarkastella eläkerahastojen sijoituksia. Rahastojen tulee siirtyä pois fossilisiin investoiduista salkuista sekä osakkeista ja siirtää niitä kestävämpiin kohteisiin.

Ilmastoystävällinen ja kestävä yhteiskunta

Ihmisen toiminnan aiheuttamat seuraukset ilmastolle ja luonnon monimuotoisuudelle, eli ilmasto- ja ympäristökriisi ovat aikamme suurimpia sukupolvi poliittisia kysymyksiä. Ilmasto- ja ympäristökriisin tuoma kärsimys, epävarmuus ja kustannukset kasautuvat suhteettomasti nuorille, tuleville sukupolville sekä erityisesti globaalissa mittakaavassa heikoimmassa asemassa oleville ihmisille ja muille eliölajeille. Suomen on oltava edelläkävijä taistelussa ilmastonmuutosta vastaan, tehdä vaikuttavaa ja kunnianhimoista ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa ja kuunnella riippumattomia tutkijoita sekä asiantuntijoita. Suomen tulee panostaa kunnianhimoisemmin ilmasto- ja ympäristökriisiä torjuvaan tutkimukseen ja innovaatioihin. Siirtymän ekologisen kestävyteen ja hiilineutraaliuuteen tulee olla globaalisti oikeudenmukainen, mikä vaatii siksi nopeampia ja voimakkaampia toimia pitkälle kehittyneissä hyvinvointivaltioissa, kuten Suomessa. Suomen on myös ajettava kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa niin kansainvälisissä ilmasto- ja biodiversiteettineuvotteluissa kuin Euroopan Unionissa. Muutoksen on tapahduttava maiden kesken sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla.

Julkisen vallan on otettava päävastuu ilmasto- ja ympäristökriisin torjunnasta. Kestävää hyvinvointivaltiota ei voida rakentaa ilman tarvittavia poliittisia päätöksiä. Julkisen päätöksenteon tulee olla linjassa voimassa olevan kansainvälisen ilmastopoliittisen sopimuksen kanssa ja tavoitella maapallon keskilämpötilan nousemisen hillitsemistä 1,5 celsiusasteeseen. Julkisissa hankinnoissa ja niiden kilpailutuksissa on painotettava hankintojen ilmasto- ja ympäristövaikutuksia ja nostettava ekologisuus sekä vähähiilisyys korkeammalle tärkeysjärjestyksessä. Yhteiskunnan vero- ja tukijärjestelmän on tehtävä kestävä kehityksen mukaisista valinnoista taloudellisesti kannattavimpia vaihtoehtoja sekä yhteisöille että yksilöille. Kestämättömään toimintaan tulee puuttua sääntelyllä. Julkisen vallan tehtävänä on varmistaa sosiaalisesti oikeudenmukainen siirtyminen kestävämpään hyvinvointivaltioon. Yhteiskunnallisen muutoksen vaikutuksia pitää erityisesti tukea sellaisten väestöryhmien kohdalla, joille muutos aiheuttaa vaaraa eriarvoistumiskehityksestä.

Ilmasto- ja ympäristökriisin torjunta ei rajoitu pelkästään poliittiseen päätöksentekoon. Yhteiskunnan kaikkien tahojen, eli yksilöiden sekä yksityisen-, julkisen- ja kolmannen sektorin on toiminnassaan sitouduttava ilmasto- ja ympäristökriisin ratkaisemiseen, ja tämän varmistaminen on julkisen vallan tehtävä. Yhteiskunnassa tarvitaan periaatteellinen muutos kohti kestävämpää tuotantoa, globaalin vastuun ajattelua ja kiertotaloutta, pois ylikuluttamisesta sekä kestävämmästä tavasta kuluttaa luonnonvaroja. Koulutusjärjestelmän kokonaisuudessaan aina varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen tulee tarjota keinoja ymmärtää ja ratkoa ilmasto- ja ympäristökriisin syitä ja seurauksia, sekä valmiuksia toimia kestävämmän tulevaisuuden eteen. Myös tulevaisuuden työelämän on kattavasti pystyttävä vastaamaan ilmastokriisin asettamiin haasteisiin. Ilmasto- ja

ympäristökriisin torjunnan on oltava poikkileikkaava osa yhteiskuntaa ja sen toimintoja, ja näin ollen jokaisella alalla on etsittävä poikkileikkaavasti keinoja sen torjumiseksi.

SYL torjuu rohkeasti ilmasto- ja ympäristökriisiä sekä kehittämällä omaa toimintaansa kestävämpään ja hiilineutraaliin suuntaan että vaatimalla tarvittavia toimia yhteiskunnalta ja yliopistoilta. Yliopistot osallistavat ja kuuntelevat ylioppilaskuntia yliopistojen sisäisessä kestävyys- ja vastuullisuustyössä. Ylioppilasliike varmistaa nuoren sukupolven ja opiskelijoiden äänen kuulumisen ilmasto- ja ympäristökriisiä koskevassa päätöksenteossa, kantaa globaalia vastuuta ja rakentaa osaltaan kestävämpää maailmaa tuleville sukupolville.

Vaikuttamistavoitteita

- Vahvistetaan yliopistossa tehdyn tutkimuksen roolia ilmasto- ja ympäristökriisin torjunnassa. Tulevaisuuden TKI-investoinneissa ilmasto- ja ympäristöteeman on oltava vahva painopiste.
- Päästökompensaatioiden tulee olla viimeinen vaihtoehto hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Kompensaatioiden tulee olla lisäistä ja perustua tieteelliseen tietoon ja tutkimukseen.
- Suomen tulee olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2035 ja tavoitella siirtymistä hiilinegatiivisuuteen. Hiilinieluja ja -varastoja tulee kasvattaa.
- Suomen luontokato tulee pysäyttää vuoteen 2030 mennessä sekä koskemattomia ja uhanalaisia ekosysteemejä, kuten ikimetsiä, tulee suojella ja ennallistaa. Maan- ja vesien käytön suunnittelu on veloitettava kompensoimaan elonkirjolle aiheutuvat haitat.
- Yhteiskunnan on siirryttävä täysin kestävästi ja vastuullisesti tuotettuihin fossiilittomiin tai uusiutuviin energianlähteisiin. Näistä on tehtävä kuluttajille, kotitalouksille ja yrityksille taloudellisesti kannattavin vaihtoehto sekä tuettava näihin kohdistuvia teknologioiden kehitystä ja investointeja.
- Pitkällä aikavälillä on siirryttävä kokonaan uusiutuviin energianlähteisiin. Ydinvoima on osa siirtymää kestävämpään energiantuotantoon ja sen rooli osana hajautettua energiantuotantoa on välttämätön.
- Turpeen, öljyn, kivihiilen ja muiden fossiilisten energialähteiden käyttö energiantuotannossa on kiellettävä.
- Yhteiskunnan vero- ja tukijärjestelmiä on pikaisesti muutettava siten, että ne ohjaavat vahvasti päästöjen vähentämiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen.
- Hiilineutraaliuutta on edistettävä kansallisen liikenteen osalta. Joukkoliikenteen tulee olla saavutettavaa ympäri Suomen opiskelijakaupunkien ja opiskelijoiden

erityistarpeet huomioiden. Rataverkkoa tulee kehittää ja fossiilittoman tai muun puhtaan energian kulkumuodon tulisi olla maan sisäisen liikkuvuuden ensisijainen muoto.

- Lentämistä tulee verottaa niin, että se vähentää lentämisestä aiheutuvia ilmastovaikutuksia mahdollisimman tehokkaasti. Suomen on ajettava harmonisoitua lentoveroa EU-tasolle.
- Ympäristölle haitallisista yritystuista tulee luopua. Yritystukien edellytyksenä tulee olla kestävämmän tulevaisuuden ja vastuullisuuden edistäminen.
- Yhteiskunnan tulee mahdollistaa kestävä ruokajärjestelmä, joka ohjaa pääasiassa vegaaniruuan syömiseen, yksilöiden erityistarpeet huomioiden, ja ruokahävikin pienentämiseen ruoan toimitusketjuissa sekä kulutuksessa.
- Kulutustuotteisiin on saatava pakolliseksi merkintä tuotteen ilmasto- ja ympäristövaikutuksista kestävämmän kuluttamisen helpottamiseksi.
- Kulutustuotteita tulee verottaa siten, että ilmastoystävällisemmän ja kestävämmän valinnan tekeminen on kuluttajalle taloudellisesti kannattavaa. Tuotteiden valmistuksen ja huolto- ja korjauspalveluiden sääntelyn ja verotuksen tulee tukea tuotteiden käyttöiän pidentämistä ja elinkaaripäästöjen vähentämistä.
- Luonnontuhonta on kriminalisoitava kansainvälisessä rikostuomioistuimessa (ICC).
- Fossiilisten ja luontokatoa merkittävästi kiihdyttävien tuotteiden ja palveluiden mainonta on kiellettävä Euroopassa.
- Suomalaisten yliopistojen tulee olla hiilineutraaleja vuoteen 2030 mennessä. Hiilineutraaliutta on tavoiteltava ensisijaisesti päästöjä vähentämällä, ja toissijaisesti päästöjä kompensoimalla.

Yliopisto

Suomalainen sivistysyliopisto

Yliopisto on autonominen instituutio, jonka tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita aktiivisiksi ihmiskunnan jäseniksi. Yliopisto tuntee globaalin vastuunsa ja edistää kestäväää ja oikeudenmukaista maailmaa jatkuvassa dialogissa ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Suomalainen vapaa sivistysvaltio turvaa yliopistojen autonomian sekä tieteen ja taiteen vapauden.

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikkaa tehdään pitkäjänteisesti ja hallituskausien rajat ylittävästi. Perustutkimuksen tärkeys ja tieteen monipuolisuuden merkitys tunnustetaan. Yliopistodemokratian toimintaedellytykset turvataan ja yliopistoissa pätee tasakolmikantaperiaate.

Yliopisto-opiskelijat kuuluvat itsehallinnollisiin ylioppilaskuntiin, joilla on tärkeä rooli yliopistossa ja ympäröivässä yhteiskunnassa. Globaalin vastuun kantaminen kuuluu ylioppilaskuntien tehtävään ja valmistaa opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Ylioppilasliikkeen keskeisiä toimintaperiaatteita ovat osallistavuus ja kansainvälisyys. Ylioppilasliike huomioi opiskelijoiden moninaisuuden ja mahdollistaa kansainvälisten opiskelijoiden osallistumisen SYLin ja ylioppilaskuntien toimintaan.

Vaikuttamistavoitteita

- Opiskelijoiden tulee olla edustettuina jokaisen yliopiston hallituksessa sekä hallinnon alemmilla tasoilla.
- Yliopistoyhteisön kansainväliset jäsenet ovat edustettuina yliopiston hallinnossa. Ylioppilaskunnan kansainvälisten jäsenten on voitava osallistua ylioppilaskunnan kaikkiin päättäviin elimiin.
- Yliopistojen päätöksentekoon tulee voida osallistua kaikilla niillä kielillä, joilla tutkinto-ohjelmia tarjotaan.
- Kun yliopiston ja ylioppilaskunnan päättäviin elimiin valitaan opiskelijajäseniä, valintaprosessin tulee olla läpinäkyvä ja valintojen tulee huomioida opiskelijoiden moninaisuus.
- Kestävyyden ja vastuullisuuden osaamistavoitteiden toteutumista tulee seurata osana palaute- ja valmistumiskyselyjä.

- Korkeakoulututkintojen osaamistavoitteisiin kuuluu globaalin vastuun ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen koulutusalan kontekstissa, organisaatioiden toimintatapojen muuttamisessa ja yksilön arjen toiminnassa.
- Julkisesti rahoitetun tutkimuksen, opetusmateriaalin sekä hallintoasiakirjojen tulee olla julkisia.
- Tutkimustieto tehdään saavutettavammaksi edistämällä yliopistojen tuottaman tiedon avoimuutta, tietokantojen laajoja käyttöoikeuksia ja avaamalla kirjastopalvelut.
- Yliopistojen johdon valinta tehdään julkisuusperiaatetta noudattaen. Valinta tehdään avoimesti ja demokraattisesti, ja prosessiin osallistuu myös opiskelijoita.
- Turvallisemman tilan periaatteet, sekä oikeus rauhanomaiseen mielenosoittamiseen ja debatointiin tulee turvata yliopistoissa
- Osana tutkintoa tehtyjen opiskelijatöiden tekijänoikeuksien tulee pysyä opiskelijalla. Opiskelijoita informoidaan heidän oikeuksistaan.
- Yliopistot eivät tee yhteistyötä instituutioiden kanssa, jotka ovat osallisina ihmisoikeusrikkomuksissa. Yliopistojen tulee sitoutua eettiseen sijoitustoimintaan ja olemaan sijoittamatta fossiilienergiayhtiöihin, ase- tai tupakkateollisuuteen, lapsityövoimaa käyttäviin yhtiöihin tai laittomasti miehityillä alueilla toimiviin yhtiöihin. Nykyiset sijoitukset edellä mainituista sijoituksista tulee vetää pois kohtuullisen siirtymäajan puitteissa.
- Yliopistojen rahoituksen on tultava jatkossakin suurimmaksi osaksi valtiolta indeksisidonnaisen perusrahoituksen muodossa. Yliopistot eivät saa olla riippuvaisia yksityisestä vastikkeellisesta rahoituksesta.
- Suomen koulutusastetta tulee nostaa lähemmäs OECD-verrokkimaita. Koulutuskapasiteetin lisäykset on rahoitettava täysimääräisesti perusrahoituksella ja nostoa ei tule tavoitella laskemalla tutkintojen laatua tai vaativuutta.
- Tutkintoon johtavan koulutuksen tulee olla maksutonta kansalaisuudesta riippumatta.
- Yliopistojen rahoitusmallin tulee olla ennustettava, läpinäkyvä ja sen tulosperustaisuutta on pyrittävä purkamaan.
- Rahoitusmallin mittari ensikertalaisista opiskelijoista tulee poistaa.
- Rahoitusmallin on palkittava koulutuksen laadusta, laadullisesta työllistymisestä, tutkimuksen vaikuttavuudesta, kansainvälistymisestä, korkeakoulujen välisestä yhteistyöstä sekä kestävyys- ja vastuullisuuskysymysten huomioinnista.

- Rahoitusmallin laadullisten mittareiden, kuten opiskelijapalautteen, osuutta tulee nostaa.
- Yliopistojen rahoitusmalli ja valtiolliset tutkimusrahoituksen kanavat tukevat tasapuolisesti eri tieteenaloja.
- Yliopistot toteuttavat lainsäädännöllistä tehtäväänsä omien strategioidensa ja profiiliensa pohjalta. Profiloituminen tapahtuu yliopistojen autonomiaa kunnioittaen.
- Opiskelijat, professorit ja muu henkilökunta ovat tasakolmikannan mukaisesti edustettuna yliopiston hallinnossa sen kaikilla tasoilla ja päätöksenteon prosessien kaikissa vaiheissa. Yliopistoyhteisön vaikuttamismahdollisuuksia vahvistetaan yliopistolaissa.
- Yliopistojen hallinnon on oltava läpinäkyvää, osallistavaa ja johdonmukaista. Hallinnon julkisuusperiaatteiden tulee koskea myös yliopistojen erilaisia toimia.
- Kaikki akateemisen yhteisön jäsenet osallistuvat yliopiston kehittämiseen ja kaikkia ryhmiä kohdellaan yhdenvertaisesti ja tasapuolisesti.
- Korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmien toteutumista on rahoitettava, seurattava ja mitattava.
- Saavutettavuuden edistämässä ja yliopiston kehittämisessä tulee huomioida syrjivien rakenteiden ja rakenteellisen rasismin purkaminen.
- Yliopistot ja valtio pitävät huolen että perustuslaissa säädetyt kielelliset oikeudet kotimaisissa kielissä toteutuvat yliopistoissa ja kansalliskielten, suomi ja ruotsi, asema opetuskielenä turvataan.
- Alakohtaista terminologiaa kehitetään yliopistoissa ja yhdessä muiden toimijoiden (Tieteen termipankki yms.) kanssa tiedostaen termien tärkeys suomen- ja ruotsinkielisissä opintopoluissa.

Koulutuspolku ja koulutuksellinen tasa-arvo

Suomalainen koulutusjärjestelmä on kokonaisuus varhaiskasvatuksesta aina jatkuvaan oppimiseen saakka. Koulutus on keskeinen keino sosiaalisen liikkuvuuden lisäämiseksi yhteiskunnassa. Henkilökohtaiset ominaisuudet eivät heikennä yksilön mahdollisuutta kouluttautua, vaan intersektionaalisuutta työkaluna hyödyntäen jokaiselle taataan mahdollisuus kouluttautua aina korkea-asteelle saakka. Perus- ja toinen aste antavat hyvät valmiudet korkeakouluopintoihin hakeutumiseen, ja jokainen oppija nähdään mahdollisena korkeakouluopiskelijana. Suomen tulevaisuus pohjautuu sen korkeaan osaamiseen.

Vaikuttamistavoitteita

Alemmat koulutusasteet

- Varhaiskasvatuksen, peruskoulun ja toisen asteen tulee olla maksuton ja tosiasiallisesti kaikkien saatavilla ja niille osoitetaan riittävät resurssit.
- Jokaisella lapsella tulee olla subjektiivinen oikeus maksuttomaan, laadukkaaseen ja joustavaan varhaiskasvatukseen.
- Varhaiskasvatuksen ja esikoulun pedagogista osaamista vaativien opettajan tehtävien tulee olla yliopistokoulutettujen, ja vaihtoehtoisesti steinerpäiväkodissa myös steinerpedagogisen, varhaiskasvatuksen opettajan tutkinnon suorittaneen henkilön vastuulla.
- Oppilaitosten henkilökunnan, opetushenkilöstön ja ohjaajien koulutuksissa tulee tukea heidän valmiuksiaan puuttua rakenteelliseen syrjintään, jotta koulutusjärjestelmää voidaan kehittää yhdenvertaisemmaksi.
- Kuntien tulee tarjota valmistavaa koulutusta ja tukea opintopolkujen nivelvaiheisiin, jotta kaikilla on riittävät valmiudet siirtyä toiselle asteelle sekä hakeutua korkeakoulutukseen.
- Ammatillisen koulutuksen yleissivistävään opetukseen tulee panostaa ja varmistaa koulutuksen riittävä rahoitus.
- Maksuttomuuden tulee kattaa oppimateriaalit ja opiskelun kannalta välttämättömät tarvikkeet. Maksuttomuuden tulee jatkua koko tutkinnon suorittamisen ajan.
- Myönnetään varhaiskasvatukseen sekä ensimmäiselle ja toiselle asteelle positiivisen erityiskohtelun määrärahaa, jotta läpi koko koulutuspolun voidaan tukea niitä oppijoita, jotka tarvitsevat erityisen vahvaa tukea.
- Toisella asteella tulee panostaa alueelliseen yhdenvertaisuuteen.
- Nuorilla tulee olla koko koulutuspolkunsa ajan riittävästi ohjausta harkittujen ja informoitujen valintojen tekemiseen koko opintopolkunsa ajan.
- Aliedustettujen ryhmien koulutukseen osallistumiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota.
- Peruskoulun ja lukion taideopetuksen saavutettavuutta parannetaan niin, että eri taustoista tulevilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus osallistua eri taiteenalojen perusopetukseen, päästä painotettuun opetukseen ja saada riittävät valmiudet taiteen korkeakouluopintoihin siirtymiseen.

- Korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten tulee tehdä tiivistä yhteistyötä, jotta jo toisen asteen aikana voi saada kosketuksen korkeakouluopintoihin ja on mahdollisuus suorittaa maksuttomia korkeakouluopintoja.

Hakeutuminen korkeakoulutukseen

- Pääasiallinen valintaväylä yliopistoon tulee olla toisen asteen opintomenestyksestä riippumaton, maksuton valintakoevalinta- tai kurssivalintaväylä. Toisen asteen opintomenestystä voidaan kuitenkin käyttää valintatekijänä sellaisilla aloilla, joille se erityisesti sopii. Toisen asteen opintomenestyksestä riippumaton väylä tulee tällöinkin säilyttää merkittävänä valintatapana yliopistoon.
- Opiskelijavalinnan pisteytys tulee perustua relevantin osaamisen tunnistamiseen ja mitata soveltuvuutta sekä motivaatiota. Arvioinnin tulee olla ammattimaista, läpinäkyvää ja koulutusalan erityispiirteet tasapuolisesti huomioivaa.
- Todistusvalinnan pisteytysmallin tulee perustua alan kannalta relevantin osaamisen painotukseen. Valintakoe- ja todistusvalinnan kehittämistyön tulee olla yliopistojen kollektiivisella vastuulla.
- Valintakokeissa vaadittavien tietojen ja taitojen tulee olla saavutettavissa ilman maksullista lisäkoulutusta.
- Valintakoe tulee järjestää ensisijaisesti alakohtaisena valtakunnallisena yhteisvalintakokeena. Kokeen tulee perustua kokeessa jaettavaan materiaaliin ja/tai lyhyeen maksuttomaan ennakkomateriaaliin. Valintakokeiden ei tule perustua pelkästään lukion oppimäärään.
- Valintakokeet tulee järjestää saavutettavasti ja hakijalle tulee tarjota riittävät yksilölliset järjestelyt.
- Samojen alojen valintakokeet tulee toteuttaa valtakunnallisina mahdollisuuksien mukaan. Järjestelmän on oltava sellainen, ettei valmennuskursseille ole tarvetta eikä avoimen kautta hakeutuminen vaadi hakijalta kohtuuttomasti rahallisia tai ajallisia resursseja.
- Valintakokeiden digitalisaatio tulee toteuttaa saavutettavasti. Tietojärjestelmien saavutettavuus tulee varmistaa ja hakijalla tulee olla mahdollisuus lainata laitetta valintakokeeseen. Valintakokeiden digitaalisuus ja tietojärjestelmien saavutettavuus huomioidaan ministeriön ohjeistuksissa yliopistojen saavutettavuussuunnitelmiin.
- Avoimen yliopiston väylää ei tule kasvattaa kokonaissisäänotosta yli 10 %:iin. Aikataulutettujen avoimen väylien tulee olla maksuttomia.

- Avoimen väylän laajuuden tulee olla kohtuullinen ja sen suorittamisen maksutonta. Väylän tulee johtaa tutkinto-opinto-oikeuteen. Avoimen yliopiston ei tule toimia maksullisena väylänä valintajärjestelmän kiertämiseen.
- Toisen asteen opiskelijoille tulee tarjota mahdollisuus suorittaa yliopistokursseja ennakkoon esimerkiksi digitaalisia verkko-oppimisalustoja hyödyntäen.
- Ensikertalaisikiintiöistä luovutaan. Ensikertalaisikiintiöt eivät ole hyvä keino jouduttaa korkeakoulutukseen pääsyä.
- Koulutusjärjestelmään ei saa muodostua umpiperiä ja alanvaihdon esteitä tulee purkaa ottaen huomioon sekä kotimaiset että kansainväliset opiskelijat.
- Saamen- ja ruotsinkielisten hakijoiden kiintiöt tulee säilyttää.
- Normatiiviset sukupuolikäsitykset, sosioekonominen asema, kansalaisuus, vammaisuus tai vähemmistöön kuuluminen eivät saa rajoittaa koulutukseen tai ammattiin hakeutumista.
- Koulutuksen periytyvyyttä ja segregaatiota on purettava ja siihen puuttumisen on oltava keskeinen koulutuspoliittinen tavoite
- Opiskelu-oikeus myönnetään koko alemman- ja ylemmän korkeakoulututkinnon ajaksi eikä sen tule olla ehdollinen opintomenestyksestä.
- Yliopistokoulutukseen hakeminen myös muulla toisen asteen tutkinnolla kuin suomalaisella ylioppilastutkinnolla on sujuvaa ja oikeudenmukaista.
- Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien pääsyä korkeakoulutuksen piiriin tulee helpottaa ja luoda pääsyä edistäviä rakenteita.
- EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevilta kansainvälisiltä opiskelijoilta ei peritä hakemuksen käsittelymaksuja.
- Toisen asteen ja korkea-asteen tutkinnon suorittavien pakolaisten ja maahanmuuttajien määrän tulee kasvaa, ja jo suoritettut tutkinnot tulee tunnustaa soveltuvin osin.

Tutkintokoulutus

- Tutkinnon sisäinen opiskelijaliikkuvuus ja ristiinopiskelu suomalaisten korkeakoulujen välillä on sujuvaa, joustavaa ja opiskelijalle maksutonta.
- Kaikelle korkeakoulutukselle tutkinnosta yksittäiseen kurssiin on määriteltävä selkeät, läpinäkyvät ja yksiselitteiset osaamistavoitteet.

- Erityisen tuen tarpeessa olevan oppijan sivistykselliset oikeudet taataan saavutettavalla, riittävällä ja yhtenäisellä yksilöllisellä tuella läpi opintopolun.
- Lisätään korkeakoulujen tukipalveluita korkeakoulutuksen saavutettavuuden kehittämiseksi ja eriarvoistumisen ehkäisemiseksi.
- Oppilaitokset saavat kerätä opiskelijoista vain opiskelijavalinnan ja opinnoista suoriutumisen kannalta olennaisia tietoja. Muiden tietojen luovuttamisen tulee olla mahdollisimman rajattua, vapaaehtoista ja käyttötarkoitukset tulee esittää opiskelijalle.
- Opinto-, tutkinto- ja väestötietorekisterien tulee huomoida transihmisten, ei-binääristen ja muiden sukupuolivähemmistöjen oikeudet.
- Avoimen yliopiston ei tule myöntää korkeakoulututkintoja.
- Opiskeluoikeuden tulee perustua opiskelijavalintaan eikä opinnoissa suoriutumiseen.
- Lisääjän hakeminen opintoihin suorittamiseen on oltava selkeää ja saavutettavaa eikä se saa olla maksullista.
- Mikäli sitä edistettäisiin Suomessa odotettua pidemmälle, kaksiportaisuus kandidaatin ja maisterin tutkintojen välillä tulee toteuttaa järkevästi ja opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteen huomioon ottavalla tavalla. Kaksiportaisuus ei saa hidastaa opintoja tai kuormittaa opiskelijaa.

Jatkuva oppiminen

- Uudelleen kouluttautumismahdollisuuksia tulee lisätä työurien aikana.
- Jatkuvan oppimisen kustannukset eivät saa jäädä yksin oppijan vastuulle, vaan vastuun on jakauduttava yksilön, työnantajan ja julkisen sektorin kesken. Osaamisen päivittäminen on mahdollista jokaiselle riippumatta yksilön varallisuudesta tai työsuhdestatuksesta.
- Jatkuva oppiminen rahoitetaan erillään yliopistojen rahoitusmallin kautta jaettavasta perusrahoituksesta.
- Yliopistot tarjoavat valmistuneille mahdollisuuden maksuttomaan osaamisen täydentämiseen esimerkiksi vastavalmistuneille myönnettävän alumniopinto-oikeuden kautta. Vastavalmistuneille kansainvälisille opiskelijoille on tarjottava mahdollisuus täydentää suomen ja ruotsin opintojaan maksuttomasti.
- Jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien tulee olla saavutettavissa aikuisiällä taustaan, elämäntilanteeseen ja sosioekonomiseen asemaan katsomatta.

- Avoin yliopisto tarjoaa mahdollisuuden osaamisen täydentämiseen ja korkeakoulutukseen hakeutumiseen elämän eri vaiheissa, myös ilman yleistä korkeakoulukelpoisuutta.

Kansainväliset opiskelijat

- Ihmisoikeusloukkausten uhriksi joutuneita opiskelija-aktivisteja varten Suomeen on luotava täydentävä opiskeluperusteinen maahantulon väylä kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille.
- Koulutusjärjestelmän tulee ottaa huomioon myös kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat ja ihmisoikeusloukkausten uhriksi joutuneet opiskelijat, ja heitä varten on luotava uusia täydentäviä valintaväyliä.
- Pakolaisille ja turvapaikanhakijoille tulee tehdä osaamiskartoitus mahdollisimman pian maahan saapumisen jälkeen.
- Kotoutumiskoulutus tulee olla aina maksutonta. Koulutuksen tulee tavoitella maahanmuuttajien suomen tai ruotsin itsenäisen kielitaidon osaamista. Kotoutuville ja maahan tulleille on järjestettävä myös oman äidinkielen opetusta, oman äidinkielen osaaminen tukee muiden kielten oppimista.
- Kansainvälisillä opiskelijoilla tulee olla sujuva pääsy luotettaviin, saavutettaviin ja yhdenvertaisiin peruspalveluihin. Palveluiden tulee olla saatavilla myös englanniksi soveltuvilta osin.
- EU-rekisteröinti, osoitteenilmoitus, kotikuntaoikeus, ulkomaalaishenkilöllisyystodistus, suomalaiset pankkitunnukset ja pääsy viranomaisasiointiin ja opiskelijaetuihin tulee varmistaa kansainvälisille opiskelijoille sujuvasti kuukauden kuluessa maahantulosta, ilman kohtuutonta taloudellista taakkaa opiskelijalle.
- Koulutusjärjestelmän tulee ottaa huomioon myös kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat ja ihmisoikeusloukkausten uhriksi joutuneet opiskelijat, ja heitä varten on luotava uusia täydentäviä valintaväyliä.
- Pakolaisten ja maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaan on tuettava tarjoamalla heille riittävät kouluttautumismahdollisuudet ja edistettävä aiemmin hankitun osaamisen ja koulutuksen tunnustamista.
- Kansainvälisten opiskelijoiden määrien lisääminen yliopistoihin pitää tehdä nopeudella joka on kestävä, ylikuormittamatta paikallisia järjestelmiä ja rakenteita.

Opiskelijakeskeinen oppiminen ja opiskelukyky

Opiskelijakeskeisen oppimisen periaatteisiin kuuluu opiskelijan valinnanvapaus ja vastuu omasta oppimisestaan, osallistumisestaan ja opintopolun suunnittelusta. Arvosanojen ja opintopisteiden tavoittelun sijaan opiskelijoiden motivaatio syntyy yhteistyöstä, vastuusta sekä korkealaatuisesta ja ajankohtaisesta opetuksesta. Akateemisen henkilökunnan roolissa korostuu opiskelijan oppimisen ohjaaminen ja valintojen tukeminen.

Opiskelijakeskeisyys tulisi huomioida tutkintorakenteissa, oppimisympäristöissä, arvioinneissa, osaamistavoitteissa ja opetussuunnitelmissa. Oppimisympäristöjen tulee olla esteettömiä. Opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja kehittämisessä tulee huomioida opiskelijoiden erilaiset pohjatiedot, tarpeet, kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset opiskelun tavat. Opetuksessa tulisi käyttää monipuolisesti erilaisia opetusteknologioita niiden olematta kuitenkaan itseisarvo. Opintojen läsnäolovaatimusten tulee olla pedagogisesti perusteltuja huomioiden opiskelijoiden erilaiset elämän- ja perhetilanteet. Yliopistokoulutuksen osaamistavoitteet on määriteltävä tutkinto-, kokonaisuus- ja kurssitasolla. Opiskelijan aiemmin korkeakoulutuksessa ja sen ulkopuolella hankkima osaaminen on tunnustettava opinnoissa koulutuksen osaamistavoitteiden mukaisesti.

Opetuksen kehittämiseen tulisi panostaa korkeakouluissa tarjoamalla opetushenkilökunnalle tarvittavat resurssit, pedagogista koulutusta sekä tukea opiskelijakeskeisen pedagogiikan käyttöönottoon ja sen kehittämiseen. Pedagogiseen koulutukseen tulee sisältyä keinoja huomioida erilaiset oppijat opetuksessa. Henkilökuntaa tulisi tukea myös monipuolisten, digitaalisten opetustyökalujen käyttöönotossa sekä vieraalla kielellä toteutettavan monikulttuuriselle ryhmälle suunnatun opetuksen suunnittelussa. Tarkoituksenmukainen opetusteknologia mahdollistaa joustavan oppimisympäristön sekä monipuoliset opetus- ja arviointimenetelmät. Ansiokkaasta opetuksesta pitäisi palkita korkeakoulujen sisäisissä palkitsemisjärjestelmissä.

Digitaalisuus edistää yliopistojen opetuksen ja materiaalien avoimuutta. Yliopistojen opetushenkilökunnan digipedagogista osaamista tulee kehittää, jotta kaikilla opiskelijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen. Digitalisaation luomia mahdollisuuksia tulee hyödyntää opiskelijan osaamisen kartuttamiseen, ohjaukseen, opetuksen ja ohjauksen laadun kehittämiseen, opiskeluun toisessa korkeakoulussa ja jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien kehittämiseen. Digitalisaatiota voidaan hyödyntää myös osaamistarpeiden ennakoinnissa. Digitalisaatiossa ja digitalisoitumisessa täytyy huomioida opiskelijakeskeisyys ja opiskelijan oikeudet omistamaansa tietoon. Jotta opiskelijan tuottamaa ja opiskelijan opinnoista tuotettua tietoa pystytään hyödyntämään täysimääräisesti, tulee sitä säilyttää niin, että sitä pystytään käyttämään kotiyliopiston lisäksi avoimesti myös sen ulkopuolella. Tarve tiedon hyödyntämiselle esimerkiksi muualla hankitun osaamisen tunnustamista varten ei saa siten olla esteenä opiskelulle muissa korkeakouluissa. Opiskelijan opintojen

suorittaminen ei kuitenkaan saa vaikeutua, jos opiskelija kieltäytyy luovuttamasta joitain tietoja opetuksen käyttöön. Digitaalisuuden lisääminen ei saa myöskään heikentää opiskelijan mahdollisuuksia saada ensisijaisesti lähiopetusta tai -ohjausta. Opiskelijalle on tarjottava mahdollisuus suorittaa opintoja tai saada ohjausta joustavasti digitaalisesti silloin, kun opintojen suorittamiselle tai ohjauksen saamiselle digitaalisesti ei ole pedagogisia esteitä. Digitalisaatiokehityksessä tulee huomioida esimerkiksi tarvittavien laitteiden ja ohjelmistojen saavutettavuuteen ja opiskelijoiden sosioekonomiseen asemaan liittyvät haasteet.

Jokainen korkeakoulusta valmistuva on opinnoissaan harjaantunut toimimaan kansainvälisessä, monikulttuurisessa toimintaympäristössä sekä ymmärtämään globaaleja kehityskysymyksiä oman opintoalansa näkökulmasta. Liikkuvuusjakso ei ole edellytys kansainvälistymiselle - kotikansainvälistymisen periaate tuo globaalit ilmiöt ja monikulttuurisuutta tukevat opetusmenetelmät jokaiseen tutkintoon. Kotikansainvälistyminen ja digiliikkuvuus ovat saavutettavuuden kannalta erinomaisia, mutta kestävästi toteutetun fyysisen kansainvälisen liikkuvuuden pitää olla ensisijainen liikkuvuusmuoto ja sitä tulisi tukea. Vieraiden kielten opetukseen on panostettava ja yliopistojen on tarjottava kattavasti vieraiden kielten kursseja. Vaihdoissa suoritettavat opinnot tulee lukea hyväksi tutkintoon.

Korkeakoulujen laadunarvioinneissa on otettava huomioon opetuksen laatu, opiskelijalähtöisyys, opiskelijoiden hyvinvointi, oppimistulokset, kansainvälisyys ja laadullinen työllistyminen. Korkeakoulujen palautejärjestelmien on oltava kansallisesti vertailukelpoiset, joiden pohjalta ne kehittävät toimintaansa pitkäjänteisesti. Opiskelijoiden tulee voida osallistua opetuksen kehittämiseen kaikissa sen vaiheissa. Opiskelijoiden tulee sekä antaa että saada palautetta opinnoistaan säännöllisesti, ja palaute on käsiteltävä asiallisesti.

Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä. Se vaikuttaa opintojen sujumiseen, tuloksiin sekä opiskelijan ja yhteisön hyvinvointiin. Korkeakoulujen tulee edistää opiskelukykyä sen kaikilla osa-alueilla: opetus ja ohjaus, opiskelutaidot, opiskeluympäristö sekä terveys ja voimavarat.

Opiskelijoiden tuen kehittäminen on yliopistonkin edun mukaista. Opiskelijoille on oltava tarjolla runsaasti tukea ja ohjausta opintojen, uran ja elämänsä suunnitteluun kaikilla koulutusasteilla. Korkeakoulujen tulee panostaa kaikkien uusien opiskelijoiden integroimiseen korkeakoulu yhteisöön. Opiskelijoille esitellään korkeakoulun tarjoamat tukipalvelut, joita on oltava tarjolla laajasti opintojen loppuun asti. Tukipalveluiden tarjonnassa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset taustat. Tukea on oltava tarjolla yliopiston virallisilla kielillä sekä englanniksi.

Opiskelijoiden tulee saada yliopistolta tukea löytääkseen itselleen parhaat oppimistavat ja -tekniikat. Lisäksi yliopistot tunnustavat ja tunnustavat erilaiset opiskelijoiden yksilölliset ominaisuudet, jotka voivat vaikuttaa oppimiseen. Niin opetus- ja ohjaushenkilökunnan kuin opiskelijoiden tietoisuutta oppimisvaikeuksista lisätään ja näin voidaan edistää esimerkiksi

oikea-aikaisen tuen saamista sekä erilaisia oppimistapoja tukevien opetusmenetelmien valitsemista. Erityisesti opintojen alussa on myös rohkaistava kriittiseen ajatteluun ja ongelmanratkaisutaitojen kehittämiseen. Saamansa tuen avulla opiskelijat pystyvät määrittelemään ja sanallistamaan osaamisensa sekä oppimaan joustavasti uutta. Ohjauksen avulla tuetaan elinikäisen oppimisen edellytysten kehittymistä.

Vaikuttamistavoitteita

- Yliopistot tarjoavat ohjauspalveluja kansainvälistymisjakson suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Korkeakoulujen tulee suunnitella tiloihinsa monipuolisia oppimisympäristöjä erilaisiin käyttötarkoituksiin.
- Laadukkaasta opetuksesta ja ohjauksesta pitää palkita yliopistojen sisäisissä palkitsemisjärjestelmissä.
- Pedagoginen osaaminen tulee ottaa rekrytointikriteeriksi tutkimus- ja opetushenkilökunnalle.
- Vaihtoon lähtöä tulee tukea taloudellisesti ja vaihdossa suoritettujen opintojen hyväksi lukemisen tulee olla sujuvaa.
- Opintopsykologin vastaanotolle tulee päästä viimeistään kuukauden sisällä ajanvarauksesta.
- Opintopsykologien on tiivistettävä yhteistyötä YTHS:n kanssa.
- Kaikki uudet opiskelijat osallistuvat yliopisto-opiskeluun valmentavalle kurssille. Myös opettajia koulutetaan huomioimaan yksilölliset opiskelun tavat.
- Korkeakoulujen tulee rakentaa valtakunnallinen verkkopohjainen hyvinvointi- ja elämäntaito-ohjelma tukemaan opiskelijoita heidän opinnoissaan ja arjessaan.
- Jokaiselle opiskelijalle on osoitettava ohjaava opettaja tai koulutettu opinto-ohjaaja, jonka kanssa opiskelujen etenemistä seurataan vähintään kerran vuodessa ja tavoitteita tarkistetaan tarvittaessa. Ohjausta on tarjottava myös englanniksi. Ohjaavan opettajan toteuttama ohjaus sisältyy työaikaan.
- Tutkintojen osaamistavoitteissa mainitaan kansainvälisyystaidot ja kotikansainvälistyminen on yksi tutkinnonsuunnittelua ohjaavista periaatteista.
- Digitaalisuuden lisääminen ei saa heikentää opiskelijan mahdollisuuksia saada ensisijaisesti lähiopetusta tai -ohjausta.

- Digitaalisten oppimisympäristöjen käyttö ja verkko-opetus ovat osa yliopistopedagogista koulutusta.
- Yliopistopedagogisten opintojen ja henkilöstökoulutuksen tulee tukea akateemista henkilökuntaa ohjausosaamisen kehittämisessä.
- Yliopiston henkilöstöä koulutetaan sekä opiskelijoiden mielenterveys- että päihdeongelmien tunnistamisesta, huomioimisesta ja avun piiriin ohjaamisesta
- Korkeakouluilla on osaksi toimintaa jalkautetut varhaisen tuen mallit, joissa ohjeistetaan selvästi, joissa ohjeistetaan selvästi ja saavutettavasti siitä, miten toimitaan, kun opiskelijan päihteidenkäyttö tai mielenterveys aiheuttaa huolta.
- Yliopistojen henkilöstöä koulutetaan tunnistamaan ja huomioimaan vähemmistöstressiä.
- Opiskelun kuormitus on eri aloilla ja eri yliopistoissa yhteismitallista ja kohtuullista. Opintopistemitoitusta seurataan palautteen ja analytiikan keinoin ja liialliseen kuormitukseen puututaan. Opiskelijoilla on kaikilla aloilla mahdollisuus myös opiskelijaedustajatoimintaan lukujärjestysten puitteissa.
- Harjoittelun tavoitteiden tulee olla opiskelijalle selvät ja harjoittelusta täytyy saada palkkaa, palautetta sekä jatkuvaa ohjausta oppimisen tueksi.
- Yliopistojen ja työnantajien yhteistyöllä varmistetaan, että työharjoittelun sisältö kehittää harjoittelijan osaamista. Tavoitetta tuetaan harjoittelijan, yliopiston ja harjoittelun ohjaajan välisellä vuoropuhelulla.

Korkeakoulujärjestelmä ja tutkinnot

Suomalaista korkeakoulujärjestelmää on kehitettävä kokonaisuutena. Tiivistä yhteistyötä pitää tehdä niin yliopistojen kesken kuin yhdessä ammattikorkeakoulusektorinkin kanssa, ja opiskelijan on voitava liikkua korkeakoulujen välillä sujuvasti. Korkeakoulujärjestelmän tulee muodostua yliopistoista ja ammattikorkeakouluista, jotka eroavat sekä lakisääteisten tehtäviensä että oman strategian ja profiilinsa kautta. Korkeakoulujen tulee kuulua yliopisto- tai ammattikorkeakoululain määrittelemän julkisen sääntelyn piiriin, ja ne voivat muodostaa erilaisia yhteenliittymiä.

Suomalaisen korkeakoulutuksen laadun on oltava korkea kaikkialla, ja opetuksen tulee perustua ajantasaiseen tutkimustietoon. Jokaisen korkeakouluyksikön on tarjottava riittävän laaja valikoima opintoja. Korkeakoulujen tulee tehdä aitoa yhteistyötä yli rajojen ja tarjota kansainvälisiä opintokokonaisuuksia. Korkeakouluverkon rakenteellisen kehittämisen on tapahduttava vuorovaikutuksessa opetus- ja kulttuuriministeriön, yliopistojen, opiskelijoiden ja tarpeellisten sidosryhmien kesken. Korkeakouluverkon kehittämisen keskiössä ovat

koulutuksen ja tutkimuksen laatu ja saavutettavuus. Korkeakoulujen alueellisessa sijoittumisessa huomioidaan korkeakoulujen erilaiset profiilit ja alueiden osaamistarpeet.

Suomalaiset korkeakoulut menestyvät kansainvälistymällä. Kansainvälistymisen kannalta on tärkeää, että korkeakouluihin tulee opiskelijoita kaikkialta maailmasta. Kansainvälisille opiskelijoille tulee myöntää kerralla oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi ja opiskelun kokonaiskustannustaakkaa tulee helpottaa myös oleskelulupaprosessin ja toimeentulo vaatimusten osalta. Korkeakoulujen on tarjottava eurooppalaisen viitekehyksen mukaisia tutkintoja liikkuvuuden helpottamiseksi. Opiskelijan on voitava siirtyä korkeakoulusta toiseen kaikkialla Suomessa ja Euroopassa. EU:ssa edistetään sivistyksen ja akateemisen vapauden arvoa sekä toimivaa liikkuvuutta ja opiskelijoiden yhteistyötä yli rajojen. Eurooppalaisen koulutuksen kehittämisen tulee olla opiskelijalähtöistä, ja koulutuksen tulee olla saavutettavaa aliedustetuille ryhmille ympäri Euroopan. Lisäksi Euroopan tasolla kehitetään rakenteita, jotka kannustavat opiskelijoita siirtymään myös eurooppalaisen korkeakoulualueen ulkopuolelle.

Liikkuvuuteen suomalaisen korkeakoulujärjestelmän sisällä on kannustettava. Alan vaihtamisen tutkintoasteiden nivelvaiheissa pitää olla mahdollista yliopistojen sisällä ja niiden välillä, kuitenkin alojen erityispiirteet huomioiden. Jokaisella yliopistoon hyväksytyllä opiskelijalla on kuitenkin oltava oikeus suorittaa ylempi korkeakoulututkinto. Korkeakouluja kannustetaan kehittämään kandidaatintutkintoja laaja-alaisiksi kuitenkin alojen erityispiirteet huomioiden. Laaja-alaisten kandidaatintutkintojen tulee perustua tarkoituksenmukaisiin tieteenalayhdistelmiin ja kandi-maisteri -siirtymä ei saa muodostua joustavan etenemisen esteeksi. Korkeakoulutuksen on huomioitava nopeasti muuttuvat osaamistarpeet ja tarjottava kanavia elinikäiseen oppimiseen.

Korkeakoulutusta kehitetään purkamalla korkeakoulujen ja alojen välisiä raja-aitoja. Opiskelijalle tulee olla mahdollista valita korkeakoulujen yhteiseltä alustalta joustavasti hänen opintosuunnitelmaansa sopivia opintojaksoja. Sivuainekokonaisuuksia tulee voida vapaasti valita oman ja muiden yliopistojen tarjonnasta, alakohtaiset erityispiirteet huomioiden. Alan vaihtamisen pitäisi olla sujuvaa ja tapahtua korkeakoulujen sisäisillä siirtymillä niin, etteivät siirto-opiskelijat vie uusien opiskelijoiden koulutuspaikkoja. Korkeakouluissa onkin vakiinnutettava käytännöt siirto-opiskelijoiden hyväksymiseen eri tutkinto-ohjelmiin. Siirto-opiskelijoita tulee kohdella tasapuolisesti ja heidän opinto-ohjauksestaan pitää huolta.

Koulutusmäärät on määriteltävä valtakunnallisesti yhteistyössä korkeakoulujen ja valtion välillä yhteiskunnan tarpeet huomioiden, tinkimättä koulutuksen korkeasta laadusta. Koulutusmäärien nostoja ei tule toteuttaa, mikäli ne heikentävät opetuksen, ohjauksen tai tukipalveluiden laatua. Tutkinnoilla tulee olla selkeät osaamistavoitteet, jotka näkyvät sekä tutkinto- että opintojaksotasolla. Osaamistavoitteita määriteltäessä tulee kuulla työelämän ja

muiden relevanttien sidosryhmien edustajia. Koulutusta on tarjottava riittävän laajasti suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Koulutuksen tulee olla maksutonta kaikille. EU-Eta-alueen ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen vaikutuksista yliopistojen kansainvälisyydelle, taloudelle ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle tulee seurata aktiivisesti. Opiskelijat ovat keskenään yhdenvertaisessa asemassa opetuksen ja palveluiden suhteen siitä huolimatta, että osa maksaa lukuvuosimaksuja: ohituskaistoja esimerkiksi kiintiöpaikkoina kursseille tai opiskelija-asumiseen ei synny.

Apurahajärjestelmän tulee ottaa huomioon hakijan sosioekonominen tausta, sen on oltava kattava, ennustettava ja läpinäkyvä, eikä sen rahoittamiseen saa käyttää kehitysyhteistyövaroja eikä yliopistojen perusrahoitusta. Apurahojen myöntöperusteet sekä lukuvuosimaksujen suuruus ovat hakijoiden tiedossa jo hakuvaiheessa eivätkä perusteet tai maksujen suuruus muutu opintojen aikana.

Maksullisten erikoistumis- ja täydennyskoulutuksen yleistyessä varmistetaan, että maksuton tutkinto on edelleen riittävä työelämässä eikä yksilön tarvitse ostaa osaamista työllistyäkseen. Koulutusvienti ei vie resursseja maksuttomalta tutkintokoulutukselta vaan tuo niitä lisää. Koulutusvientiä tehdään vastuullisesti ja eettisesti, ja sen toteuttamiseen laaditaan valtakunnalliset periaatteet.

Vaikuttamistavoitteita

- Tutkintotavoitemäärien määrittelyssä tulee ottaa huomioon perusteltu tarve ja kiinnittää huomiota riittävään ja oikeasuhtaiseen resursointiin alakohtaisesti."Suomen tulee saavuttaa Bolognan prosessin tavoitteet. Tutkinnot ja opintokokonaisuudet tulee tunnustaa ympäri Euroopan, koulutustasoa laskematta.
- Yliopisto-opiskelijoiden on voitava vapaasti valita sivuaine haluamastaan korkeakoulusta. Tämä voidaan toteuttaa laajentamalla esimerkiksi JOO-opintojärjestelmää.
- Yliopistojen välistä yhteistyötä tiivistetään kehittämällä kansallisia alakohtaisia opintokokonaisuuksia.
- Suomeen on rakennettava, kansallinen tutkinto-opiskelijoiden ja muiden jatkuvien oppijoiden alusta. Korkeakoulujen yhteinen alusta mahdollistaa myös ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun ja kannustaa korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön. Alustamaisuus toteutetaan korkeakoulujen yhteistyönä avoimien rajapintojen ja datan jakamisen avulla.
- Kandidaatintutkinnon tulee tarjota laajat valmiudet siirtyä toiselle alalle maisteritutkintoa suorittamaan. Alojen erityispiirteet on kuitenkin huomioitava.

- Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden tulee voida jatkaa opintojaan Suomessa. Turvapaikanhakijoiden mahdollisuuksia hakeutua korkeakoulutukseen tulee tukea esimerkiksi hakemiseen valmistavia siltaopintoja ja -kurseja tarjoamalla.
- Käyttöön otettavien lukukausimaksujen vaikutuksia tulee arvioida kriittisesti vähintään kahden vuoden välein. Lukukausimaksuista luovutaan ensi kädessä.
- Kansainvälisille opiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko opiskeluajaksi. Opinto-ohjelmat on suunniteltu niin, että niissä on mahdollista suorittaa oleskeluluvan uusimiseen tarvittava määrä opintopisteitä lukuvuodessa ja viranomaisten ja oppilaitosten yhteistyön on toimittava mutkattomasti ympäri Suomea.

Ylioppilas

Opiskelijan järkevä toimeentulo

Suomessa opiskelijoihin panostaminen tulee nähdä yhteiskunnan investointina tulevaisuuteen. Yhteiskunnan tuki tarjoaa jokaiselle yhdenvertaisen mahdollisuuden opiskella sosioekonomisesta taustasta ja asuinpaikasta riippumatta.

Opintotuki

Opintojen aikainen toimeentulo on turvattava ensisijaisesti rahallisilla etuuksilla ja opintotuen lainapainotteisuudesta pitää luopua. Opiskelijalla on mahdollisuus halutessaan täydentää toimeentuloaan opintolainalla ja kohtuullisella työnteolla. Opintolainan perinnän ja maksuvapautusten ehtojen tulee olla inhimilliset pienituloisille opintovelallisille. Opintolainakanta on pidettävä kohtuullisella tasolla, jotta ne eivät rajoita korkeakoulutuksesta kiinnostuneiden tai vastavalmistuneiden ura- ja elämänpäätöksiä.

Korkeakouluopintoihin tarkoitettua opintotukea tulee myöntää Suomessa opiskeltaessa vain yliopistolain 1 §:ssä mainituissa yliopistoissa ja toimiluvan saaneissa ammattikorkeakouluissa suoritettaviin korkeakoulututkintoihin sekä opintolainan valtioneuvoston päätöksellä Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettaviin opintoihin.

Vaikuttamistavoitteita

- Kasvatetaan opintorahan määrää niin, että opiskelijoiden rahamääräisten etuuksien taso nousee perusturvan tasolle sillä välin, kun siirrytään kohti uutta sosiaaliturvamallia ja perustuloa.
- Opintotuen euromääräiset elementit sidotaan kansaneläkeindeksiin. Indeksitarkastukset tehdään vuosittain.
- Huoltajakorotus on riittävällä tasolla ja on lapsikohtainen.
- Opintotuki on siirrettävä opetus- ja kulttuuriministeriöstä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon alaisuuteen.
- Opintotuen tutkintokohtaisten tukikuukausien määrää kasvatetaan 60:een kandidaatti- ja maisteritutkinnoille ja vastaavasti muun mittaisille tutkinnoille. Harkinnanvaraisten tukikuukausien ehtoja kevennetään.
- Opintotuen kaksiporaisuudesta luovutaan.

- Vaatimus opiskella vähintään 20 opintopistettä lukuvuodessa opintorahan saamiseksi poistetaan.
- Opintotuen lakkauttamisen jälkeen opintotuella palaamisen ehtoja kevennetään.
- Opintojen edistymisen seuranta prosessi on opiskelijalle mahdollisimman sujuva.
- Opintotuen tulorajojen ylittymisen perusteella tehtävää takaisinperintää kehitetään lineaarisemmaksi esimerkiksi niin, että takaisinperintä voi koskea vain osaa tukikuukauden etuusmaksusta. Takaisin perityt opintotukikuukaudet on palautettava opiskelijan käytettäväksi.
- Opintolainalle säädetään valtion tarjoama korkosuoja ja korkoavustuksen ehtoja parannetaan. Korkoavustuksen kesto pidennetään ja tulorajoja korotetaan.
- Opintolainahyvityksen ehdoissa tulee opintoaikana huomioida ainoastaan siihen tutkintoon käytetty opintoaika, jonka aikana on nostettu opintotukea.
- Opintolainan takaisinperinnän ei tule olla kytköksissä ainoastaan opintotukeen – takaisinperintää tulee lykätä, jos tutkinto-opinnot ovat todistetusti kesken ja etenevät.
- Opintolainahyvityksessä siirrytään vuosittaiseen opintolainahyvityksen malliin.
- Opintolainajärjestelmän tulee olla kaikille korkeakouluopiskelijoille yhdenvertainen.
- Opintotukijärjestelmä kannustaa kansainväliseen liikkuvuuteen esimerkiksi huomioimalla vaihto-opiskelun opintotukiajan joustossa sekä opintolainahyvityksen saamisessa.
- Kansainvälisten opiskelijoiden toimeentuloa parannetaan luomalla siihen sopiva etuus. Pidemmällä aikavälillä opiskelijan sosiaaliturva myönnetään kaikille Suomessa opiskeleville tutkinto-opiskelijoille.
- Jos valmistuminen viivästyy terveydellisestä syystä, opintolainahyvitykseen oikeuttavaa määräaikaa voidaan pidentää.

Opiskelijan muut etuudet

Opiskelijan toimeentuloa turvataan opintotuen lisäksi elämäntilanteista riippuen myös muilla etuuksilla. Siirtymät eri etuuksien välillä ovat sujuvia ja huomioivat eri elämäntilanteet.

Vaikuttamistavoitteita

- Opiskelijat kuuluvat yleisen asumistuen piiriin. Ruokakuntakohtaisuuden opiskelijoille ja nuorille aiheuttamat ongelmat on korjattava kehittämällä tukea yksilökohtaisemmaksi.

- Opiskelijalle tulee sallia kohtuullinen varallisuus ja kohtuullinen tulotaso ilman heikentävää vaikutusta asumisen tukeen.
- Opiskelijan asumisen tuen tulee olla ympärivuotinen, tasoltaan riittävä, sidoksissa indeksiin ja huomioida alueelliset elinkustannukset.
- Sairausloman ajan opintojen enimmäismäärät poistetaan.
- Opintolainaa, nostettua tai nostamatonta, ei saa lukea tuloksi minkään sosiaalietuuden tarvetta arvioitaessa.
- Sosiaalietuuksien taso on oltava riittävä, eikä niitä tule alentaa opiskelun perusteella. Lisäksi kohtuullinen työnteko on sallittava.
- Siirtymien opintotuelta muille etuuksille ja takaisin opintotuelle on oltava sujuvia eivätkä ne saa kuormittaa opiskelijaa.
- Etuusjärjestelmän tulee tunnistaa opiskelukyvyyttömyyden käsite. Opiskelukyvyn heiketessä opiskelijoilla tulee olla tarjolla tarvittava etuus, jonka avulla opiskelukyvyn palautumista tuetaan.

Tulevaisuuden sosiaaliturva

Suomalaisen sosiaaliturvan tavoitteena tulee olla universaali ja yhtenäinen etuusjärjestelmä, jonka sisällä toimeentulon turva ja siirtymät eri elämäntilanteiden välillä ovat sujuvia. Opiskelijoiden etuudet ovat osa sosiaaliturvaa ja näin ollen tuki mahdollistaa opiskelijan opiskelukykyä sekä täysipäiväistä opiskelua.

Vaikuttamistavoitteita

- Sosiaaliturvajärjestelmän perustana tulee olla yksilökohtainen, vastikkeeton, yksinkertainen ja ihmisarvoiseen elämään riittävä perustulo, joka mahdollistaa opiskelun, itsensä kehittämisen, työnteon, yrittämisen ja perhe-elämän sujuvan yhteensovittamisen.
- Perustulosta on järjestettävä uusi laajempi ja eri väestöryhmiä sisältävä kokeilu, opiskelijat ovat tässä kokeilussa mukana.
- Opiskelijoiden etuudet on uudistettava laajemman sosiaaliturvauudistuksen yhteydessä ja liitettävä osaksi uutta käyttöön otettavaa sosiaaliturvamallia.

Opiskeljaruokailu ja ateriatuki

Opiskeljaruokailun on oltava mahdollista kaikille opiskelijoille. Opiskeljaruokailun on tärkeää olla laadukasta, terveellistä, edullista ja monipuolista sekä kestäväällä tavalla tuotettua, huomioiden myös erityisruokavaliot. Opiskeljaruokailu tukee tärkeällä tavalla myös

kansanterveyttä ja kestäväää kehitystä, ja sen tulee kannustaa kasvisruokailuun ja ohjata vähentämään lihansyöntiä sekä ruokahävikkiä.

Opiskelijaruokailua tuetaan ateriatukijärjestelmällä. Yliopistojen on tiedostettava vastuunsa opiskelijoiden ja henkilökunnan ruokailun järjestämisestä sekä kannettava vastuu omalta osaltaan kustantamalla myös jatkossa opiskelijaravintoloiden investointi- ja laitekustannuksia sekä tilavuokria. Muissa kuin korkeakoulun tiloissa toimiville opiskelijaravintoloille voidaan jatkossakin maksaa ylimääräistä aterialaiteita avustusta, millä korvataan tilojen ja kiinteiden laitteiden kustannuksia. Aterian enimmäishintaa on voitava nostaa ainoastaan, jos myös ateriatuen tasoa nostetaan.

Vaikuttamistavoitteita

- Ateriatuki on saatava koskemaan pysyvästi myös mukaan otettavaa opiskelijaruokaa
- Ateriatuen taso turvataan tuotantokustannusten kasvun mukaisesti. Aterian enimmäishinnan nosto on sidottava ateriatuen nostoon.
- Opiskelijaruokaloiden on tarjottava laadukasta ja ravintopitoista kasvis- ja vegaanista ruokaa.
- Opiskelijat tietävät ruoan alkuperän ja ruoan ravintoarvotiedot sekä hiilijalanjälki ovat helposti saatavissa. Opiskelijaravintolat painottavat raaka-aineiden hankinnassa ekologisuutta.
- Ateriatuen rajoitus yhteen ateriaan päivässä opiskelijaa kohti on poistettava.

Laadukasta ja kohtuuhintaista opiskelija-asumista

Opiskelijalla on oikeus tarpeidensa mukaiseen laadukkaaseen asuntoon, jotta päätoiminen opiskelu on mahdollista sekä opiskelijoiden sosiaaliset tarpeet, hyvinvointi ja taloudellinen pärjääminen varmistetaan. Opiskelijoita koskevan asuntopolitiikan tulee perustua opiskelijoiden tarpeisiin ja toiveisiin eikä heidän asumistaan tule ohjata velvoittavilla keinoilla tai toimeentuloon liittyvillä kannusteilla tai ehdoilla.

Opiskelija-asuminen on sosiaalista asuntotarjontaa, joka kohdentuu pienituloiselle ja erityisessä asuntotarpeessa olevalle ihmisryhmälle. Siksi opiskelija-asuntojen kohtuuhintaisuus on turvattava riittäväillä ja toimivilla tuotantotuilla, kevyemmällä sääntelyllä ja edullisten tonttien tarjoamisella. Asukasvalintaa on kehitettävä huomioimaan paremmin opiskelijoiden kehittyvät asumistarpeet kuten yhdenvertaisuus ja yhteisöllinen asuminen.

Vanhojen asuntojen kunnostamista ja käyttötarkoituksen muutoksia opiskelija-asunnoiksi tavoitellaan osana opiskelija-asuntojen määrän lisäämisen tavoitetta. Samalla tehdään asuntotuotannosta entistä kestävämpää. Uusien opiskelija-asuntojen rakentamiselle on

asetettava valtakunnallinen tavoite, jonka saavuttamiseen sitoudutaan poliittisilla toimilla, joilla poistetaan opiskelija-rakentamista vaikeuttavia ja hidastavia pullonkauloja. Kuntien on asetettava tavoitteet opiskelija-asuntojen rakentamiselle ja valtion on kannustettava kuntia niiden asettamiseen ja saavuttamiseen.

Opiskelija-asumisen on kehityttävä nykyajan vaatimusten mukaisesti. Opiskelijoille kestävä asuminen ja kuluttaminen ovat usein korkealla arvojärjestyksessä, mutta mahdollisuus valita ja maksaa kestävästä asumisesta on usein kapea. Energia- ja ympäristöystävällisten ratkaisujen käyttöä on edistettävä ja tehtävä mahdolliseksi opiskelija-asumisessa kehittämällä tuotantotukia ja rakentamista ohjaavia säädöksiä ilman, että niistä seuraa huomattavasti korkeampia vuokratasoja.

Laadukasta ja riittävää opiskelija-asumista tulee kehittää vetovoimatekijäksi sekä kotimaisille että kansainvälisille opiskelijoille. Edellisten keinojen lisäksi tavoitteen toteutumiseksi tarvitaan asukasdemokratian joustavaa osallistamista sekä uusia ratkaisuja yhteisöllisen asumisen edistämiseen. Entistä suurempi huomio on kiinnitettävä myös kansainvälisten opiskelijoiden erillisiin tarpeisiin ja heidän tilanteensa huomioimiseen.

Vaikuttamistavoitteita

- Opiskelija-asuminen tulee pitää erityisryhmien investointiavustusten piirissä. Investointiavustuksen myöntövaltuuden tulee olla riittävä kaikille opiskelija-asuntohankkeille.
- Pitkän korkotukilainamallin omavastuukoron ja lyhennysohjelman tulee reagoida talousympäristömuutoksiin ja taata riittävä valtion tuki. Opiskelija-asuntokohteilla tulee olla oikeus myös samoihin tukiin kuin muulla valtion tukemalla vuokra-asuntotuotannolla.
- Kuntien tulee kaavoittaa riittävästi opiskelija-asumiseen tarkoitettuja tontteja. Ne tulee kaavoittaa yksinkertaiseksi eikä liian tarkkoja rakennustapaa ohjaavia kaavamääräyksiä tule asettaa. Opiskelija-asuminen on vapautettava autopaikkainormista, liiketila- ja leikkipaikkavaatimuksesta. Opiskelija-asuntoja kaavoitetaan lähelle korkeakouluja ja keskeisiä palveluja.
- Opiskelija-asuntojen asukasvalintaa on kehitettävä niin, että yhdenvertaisuus, yhteisöllinen asuminen ja muut kehittyvät asukastarpeet voidaan huomioida paremmin ja kansainvälisten opiskelijoiden asuminen opiskelija-asunnoissa helpottuu.
- Valtion tulee asettaa ja sitoutua valtakunnalliseen tavoitteeseen opiskelija-asumisen lisäämisestä opiskelijoiden yleisimmäksi asumismuodoksi.

- Valtion tulee kannustaa kuntia opiskelija-asuntojen rakentamiseen MAL-sopimuksilla, joissa edellytetään kunnallisen tavoitteen asettamista opiskelija-asumiselle, opiskelija-asumisen kaavavaatimusten keventämistä ja riittävää tonttitarjontaa.
- Opiskelija-asumisen tuotantotukien tulee kannustaa monipuolisesti ympäristöystävällisiin ratkaisuihin ja mahdollistaa niihin vahva panostaminen ilman, että ympäristöystävälliset ratkaisut nostavat kohtuuttomasti opiskelijoiden vuokria.
- Opiskelija-asuntojen rakennusvaiheessa huomioidaan asuntojen esteettömyys, terveellisyys ja viihtyvyys.
- Kaupungit ja muut tahot tuottavat kestävä ja kohtuuhintaisia asumista, myös muissa muodoissa kuin pelkissä opiskelija-asunnoissa.
- ARA-hankkeiden kustannusohjauksessa on siirryttävä elinkaarikustannusten ja elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen arviointiin.
- Opiskelija-asunnoissa otetaan käyttöön uusia asukasdemokratiaa sekä vaikuttamis- ja tiedonsaantimahdollisuuksia parantavia järjestelmiä yhteishallintolain erityisryhmäpoikkeuksen mahdollistamalla keinoilla.
- Yhteisöllisiä asumisratkaisuja tulee mahdollistaa hyväksymällä siihen liittyviä kuluja ARA:n tuotantotukien piiriin ja yhteisöllistä asumista tulee helpottaa myös asukasvalinnassa.
- Opiskelija-asumista kehitetään vetovoimatekijäksi kansainvälisille opiskelijoille tulla ja jäädä Suomeen. Kansainvälisten opiskelijoiden määrän kasvu huomioidaan opiskelija-asuntojen rakentamisessa ja asukasvalinnassa. Sallitaan kv-opiskelijoiden asuminen opiskelija-asunnossa kohtuullisen ajan myös valmistumisen jälkeen.
- Valtion asuntorahaston ja sosiaalisen asuntotuotannon tulee olla taloudellisesti kestäväällä pohjalla.

Opiskeluterveydenhuolto ja YTHS

Terveydenhuoltojärjestelmä ja riittävästi resursoitujen terveyden- ja sairaanhoidon palvelut tukevat hyvinvointia sekä ylläpitävät työ- ja opiskelukykyä. Terveydenhuoltojärjestelmä tasaa väestöryhmien välisiä terveys- ja hyvinvointieroja sekä toimii tiiviissä yhteistyössä sosiaalipalvelujen kanssa. Terveydenhuollon resurssit on suunnattava ongelmien ennaltaehkäisyyn ja matalan kynnyksen palveluihin. Liikunnan merkitys terveyden edistäjänä on huomioitava ja liikuntamahdollisuuksien oltava kaikkien saavutettavissa. Terveydenhuollossa pitää hyödyntää digitalisaation sekä omahoidon tarjoamia mahdollisuuksia.

Terveydenhuoltojärjestelmän tulee pohjautua elämäkaariajatteluun. Palvelut on suunniteltava ja toteutettava pääsääntöisesti ikäryhmittäin, jolloin kerrytetään vahvaa osaamista ikäkaudelle tyypillisistä terveysongelmista. Elämäkaariajattelu edistää yksilöiden sekä väestöryhmien kokonaisvaltaista palvelutarpeiden huomiointia. Keskeinen osa elämäkaariajattelua ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen. Opiskeluterveydenhuollon on oltava enemmän kuin pelkkä opiskelijan terveydenhoito – se on yhteisöterveyteen ja ennaltaehkäisyyn panostava toiminnallinen ja lainsäädännöllinen kokonaisuus, jonka osana tarjotaan opiskelijoille perustason terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Erityisen tärkeitä kokonaisuuksia opiskeluterveydenhuollossa ovat toimivat mielenterveyden, seksuaali- ja lisääntymisterveyden sekä suun terveyden palvelut. Terveysneuvonta ja -tarkastukset on järjestettävä myös nuorille opiskeluterveydenhuollon ulkopuolella. Kaikkien perustutkinto-opiskelijoiden tulee olla oikeutettuja opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Korkeakoulujen tulee järjestää kaikille jatko-opiskeleville henkilöille heidän terveystarpeitaan vastaava työterveydenhuolto, joka on riittävästi resursoitu. Palveluketjut opiskeluterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja julkisen terveydenhuollon välillä ovat sujuvia ja selkeitä. Potilastietojen siirtyminen eri toimijoiden välillä on vaivatonta.

Kaikkien korkeakoulujen perustutkinto-opiskelijoiden ja ylioppilaskuntaan kuuluvien kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto tulee järjestää Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) kautta, jonka on oltava osa julkisrahoitteista terveydenhuoltojärjestelmää. Opiskelijat osallistuvat sekä YTHS:n päätöksentekoon että rahoitukseen lakisääteisen ja kohtuullisen terveydenhoitomaksun kautta. YTHS:n rahoituksen on oltava ennakoitavissa ja perustuttava pitkäjänteisiin sopimuksiin. Opiskelijoille on tarjottava toimivat ja samantasoiset terveystalvet riippumatta asuin- tai opiskelupaikasta. YTHS:n palveluiden saatavuus on taattava niin lähi- kuin etäpalveluina. Opiskelijalle tulee varata oikeus valita vastaanottotapa, kun se on mahdollista vastaanoton luonteen ja opiskelijan ja palveluntarjoajan sijaintien perusteella.

YTHS:n ja muiden julkisrahoitteista terveydenhuoltoa toteuttavien tahojen tulee tarjota palveluita sekä tiedottaa niistä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. YTHS:n henkilökuntaa tulee kouluttaa säännöllisesti, ja heillä tulee olla osaamista myös yhdenvertaisuusasioissa. YTHS:n tulee tarjota matalan kynnyksen palveluita esimerkiksi kampuksilla. YTHS:n tulee olla digitalisaation edelläkävijä ja panostaa yhteisöterveyteen ja oppilaitosyhteistyöhön. YTHS tarjoaa korkeakouluopiskelijoille laadukkaan palvelukokonaisuuden, joka sisältää yleisterveyden, suun terveyden sekä mielenterveyden palvelut.

Vaikuttamistavoitteita

- YTHS:n henkilökuntaa on koulutettava kohtaamaan paremmin kaikkia opiskelijoita. Opiskelijaterveydenhuollon henkilöstöllä tulee olla valmiudet kohdata vähemmistöön

kuuluvia opiskelijoita. Henkilökunnalle tulee tarjota yhdenvertaisuuskoulutusta muun muassa ennakkoluuloista ja -oletuksista, ableismista ja rasismista.

- Varmistetaan hoitoketjun katkeamattomuus siirryttäessä palveluntarjoajien välillä.
- Kaikkien korkeakoulujen perustutkinto-opiskelijoiden ja ylioppilaskuntaan kuuluvien kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto tulee järjestää Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) kautta.
- YTHS:n on oltava osa julkisrahoitteista terveydenhuoltojärjestelmää ja sen riittävä rahoitus tulee turvata tulevaisuudessa.
- YTHS on edelläkävijä digitaalisissa terveyspalveluissa, omahoidossa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä uusien matalan kynnyksen kampusvastaanottojen muodossa.
- Opiskelijaterveydenhuollon mielenterveyspalveluihin pääsee nopeasti ja matalalla kynnyksellä. Tarjolla on kullekin yksilölle parhaiten soveltuvia, monipuolisia mielenterveyspalveluja, kuten yksilö- ja ryhmämuotoisia hoitoja sekä digitaalisia palveluita. Nämä palvelut ovat saatavilla myös englanniksi ja huomioivat kulttuuristen ja kielellisten taustojen moninaisuuden.
- Alle 29-vuotiaille nuorille ja kaikille korkeakouluopiskelijoille tarjotaan mahdollisuutta maksuttomaan kuntoutuspsykoterapiaan.
- Psykoterapeuttien riittävän määrän edistämiseksi psykoterapiakoulutus on muutettava julkisesti rahoitetuksi ja psykoterapeuttiopiskelijalle maksuttomaksi koulutukseksi.
- Opiskeluterveydenhuollon ja julkisrahoitteisen terveydenhuollon tulee tarjota maksutonta ehkäisyä alle 29-vuotiaille ja kaikille YTHS:n palveluiden piirissä oleville opiskelijoille.
- Korkeakoulut järjestävät kaikille jatko-opiskeleville henkilöille heidän terveystarpeitaan vastaavan työterveydenhuollon, joka on riittävästi resursoitu.
- Toisen asteen opiskelijat on siirrettävä kouluterveydenhuollon lainsäädännölliselle ja toiminnalliselle vastuulle. Mielenterveyshäiriöiden hoito lisätään kouluterveydenhuollon lakisääteisiin tehtäviin.
- Terveysneuvonta ja terveystarkastukset on järjestettävä myös opiskeluterveydenhuollon ulkopuolelle jääville nuorille.

- Korkeakoulupaikkakunnilla julkisrahoitteisen terveydenhuoltojärjestelmän piirissä toteutettavat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut tulee saada suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.
- Opiskeluterveydenhuollon, sosiaalipalvelujen ja julkisen terveydenhuollon väliset palveluketjut ovat sujuvia ja selkeitä. Potilastietoja on helppo siirtää eri toimijoiden välillä.
- Hoitoon hakeutumisen prosessin voi aloittaa ajasta riippumatta. YTHS:llä tulee olla ympärivuorokautinen yhteydenottokanava hoidontarpeen arviointiin.